

En sammenslutning
av 18 tros- og
livssynssamfunn
i Bergen og omegn

Arbeider for
likebehandling av
tros- og livssynssamfunn

og for å fremme
gjensidig respekt
og forståelse
mellom disse

Innhold

Forord	2
2020 i korthet	3
Medlemmer	4
STL Bergen i koronatiden	7
Dialog	10
Likebehandling	17
Organisasjon	23

Forord

Å si at 2020 har vært et annerledes år er en underdrivelse. Korona-pandemien, og tiltakene som ble iverksatt for å begrense smittespredningen, traff kjernen av det tros- og livssynssamfunn driver med: å samle mennesker til felles utøvelse av tro eller livssyn. Tiltakene traff også kjernevirksomheten til STL Bergen som dialogorganisasjon. 2020 var ikke året for å skape møteplasser eller fasilitere dialog ansikt-til-ansikt.

Akkurat som medlemssamfunnene i STL Bergen har også vi omstilt oss og stilt infrastrukturen vår til disposisjon for myndighetene og tros- og livssynssamfunnene. Gjennom informasjon og veiledning har vi støttet opp om tros- og livssynssamfunns håndtering av regler og anbefalinger i stadig endring, og synliggjorde deres bidrag i dugnaden mot korona.

Vi har møtt hverandre når det var forsvarlig, og digitalisert eller avlyst når det var nødvendig. Tross alt var det mange høydepunkter – en herlig sommeravslutning på vakre Fløyen, lanseringen av veilederen om forsamlingslokaler og

kartleggingen av tros- og livssynsmangfoldet i Bergen og omegn, og et vellykket styrekurs.

Begrensingene på møteplasser gjorde ikke behovet noe mindre. Årets store samtaler om strukturell rasisme og om grensene mellom ytringsfrihet, religionskritikk og hatefulle ytringer viser nødvendigheten av å lytte til hverandres erfaringer, kunnskap om religion og menneskerettigheter, og av politisk handling. For å kunne leve godt sammen må vi respektere hverandres liv og livssyn, og vårt felles demokrati. Tros- og livssynsledere i STL Bergen sto sammen etter terrorangrepene i Frankrike, og viste på nytt at mangfold og samhold ikke er uforenelige verdier.

Årsmeldingen som foreligger beskriver våre aktiviteter på dialog- og likebehandlingsfeltet, og hvordan organisasjonen har utviklet seg i 2020. Vi takker alle våre støttespillere for et godt samarbeid, og gir også en stor takk til alle rådsmedlemmer, medlemsorganisasjoner og samarbeidspartnere som har gitt mye av seg selv i form av frivillig arbeid til oss i STL Bergen.

Sajjad Younas
Styreleder

Birgit van der Lans
Daglig leder

2020 i korthet

Januar

- ◆ Årets første Åpen Dialogkafé på kulturhuset Danckert Krohn trakk 15 besøkende.

Februar

- ◆ På årsmøtet ble resultatene av kartleggingen av tros- og livssynsmangfoldet i Bergen og omegn presentert. Bergen moské var vertskap.
- ◆ 70 elever fra Slåtthaug Vgs. deltok en på tros- og livssynsvandring og besøkte Bergen moské, Kristensamfunnet og St. Paul kirke.

Mars

- ◆ Åpen dialogkafé på kulturhuset Danckert Krohn.
- ◆ 60 elever fra Slåtthaug Vgs. deltok en på tros- og livssynsvandring og besøkte Bergen moské, Human-Etisk Forbund og St. Paul kirke.
- ◆ Mars ble første korona-oppdatering for tros- og livssynssamfunn sendt ut til medlemssamfunn.

Mai

- ◆ I serien Høytider i koronatiden fortalte tolv tros- og livssynssamfunn om hvordan smittevern påvirker feiringer i april måneden, som er høysesong for religiøse høytider.
- ◆ Årets andre rådsmøte ble avholdt digitalt. Medlemssamfunn utvekslet erfaringer om håndtering koronasituasjonen.

Juni

- ◆ Klimakrisen og Black Lives Matter var samtaletemaer på sommeravslutning på Fløyen, og trossamfunnet Waqeffanna Oromo Religion presenterte seg selv.

August

- ◆ Veilederen om forsamlingslokaler for tros- og livssynssamfunn ble lansert og overrakt til byråd for kultur, mangfold og likestilling Katrine Nødtvedt og byplansjef Aslaug Aalen på årets tredje rådsmøte. Bergen moské var vertskap.

Oktober

- ◆ En interreligiøs delegasjon ryddet en svært forsøpset vik på Askøy til støtte for TV-aksjonen og WWFs kamp mot plast i havet.
- ◆ I samarbeid med Human-Etisk Forbund ble det arrangert lærerkurs om KRLE og fagfornyelsen.
- ◆ St. Paul menighet var vertskap for årets siste rådsmøte, som satte fokus på tros- og livssynssamfunnens rolle i samfunnsberedskap. Dialogen handlet om taushetsplikt og etiske dilemmaer.

November

- ◆ 20 tros- og livssynsledere i Bergen sto samlet mot hat og vold mot gudshus.

Medlemmer

Abu al-Fadel Islamsk Kultursenter

telefon: 40 07 29 27

e-post: abu_al_fadel.islamsk.kultursenter@outlook.com

nettside: www.aiksb.no

STL-representanter: Ali Salman al-Obaidi,
Qamar Ali Qamari

Ahmaddiyya Muslim Jama'at

telefon: 41 23 53 66 (nasjonalt)

e-post: info@ahmadiyya.no

nettside: www.ahmadiyya.no

STL-representanter:

Safeer Uddin Mansoor

Bahá'í-samfunnet i Bergen

telefon: 22 55 95 85 (nasjonalt)

e-post: bergen@bahai.no

nettside: www.bahaiberger.no

STL-representanter: Syriaana Arous (fram til oktober), Alasdair McLellan, Tone Holsen

Bergen Hindu Sabha

telefon: 97 54 82 78

e-post: styret@bergenhindusabha.no

nettside: www.bergenhindusabha.no

STL-representanter: Sivagnanasundaram
Sathalingam (fram til september), Raajini
Rajalingam (fra september)

Bergen moské

telefon: 91 90 24 26

e-post: post@bergenmoske.no

nettside: www.bergenmoske.no

STL-representanter: Bano Abdulrahman, Abdi-Latif A. Ahmed, Sajjad Younas

Bergen Muslimske Forening

telefon: 47 80 33 53

e-post: adem.guven.1@hotmail.com

nettside: www.diyenet.se (nordisk)

STL-representanter: Adem Guven

Bergen Singh Sabha Gurdwara

telefon: 47 44 77 47

e-post: post@bssg.no

nettside: www.bssg.no

STL-representanter: Simerjit Singh Dhammi

Buddhistforbundet

telefon: 22 17 70 19 (nasjonalt)

e-post: kontor@buddhistforbundet.no

nettside: www.buddhistforbundet.no

STL-representanter: Jannicke Troe, Anne-Karin Åkra (fram til desember)

Den katolske kirke

telefon: 55 21 59 50

e-post: post@bergenmoske.no

nettside: www.bergen.katolsk.no

STL-representanter:

Ewa Bivand, Dom Alois Brodersen

Den norske kirke

telefon: 55 30 64 70

e-post: bjoergvin.bdr@kyrkja.no

nettside: www.kyrkja.no/bjorgvin

STL-representanter: Hildegunn Isaksen, May
Bente Stuart Matre, Gudmund Waaler

Det Islamske Fellesskap Bosnia-Herzegovina

telefon: 22 37 50 04 (nasjonalt)

e-post: contact@izbih.no

nettside: www.izbih.no

STL-representanter: Adnan Osmicic, Ibrahim Sabic

Holistisk Forbund

telefon: 22 17 31 00 (nasjonalt)

e-post: sekretær@holisme.no

nettside: www.holistisk-forbund.no

STL-representanter: Jostein Odland

Human-Etisk Forbund

telefon: 48 89 83 00

e-post: hordaland@human.no

nettside: www.human.no

STL-representanter: Kristine Aare Hånes, Jarle Pedersen, Mariann Øvstegård (vara)

Kvekersamfunnet

telefon: 97 98 19 49 (nasjonalt)

e-post: kveker@kveker.org

nettside: www.kveker.org

STL-representanter: Linda Karen Eide, Esther Kleve

Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige

telefon: 55 91 05 10 (nasjonalt)

nettside: www.jesukristikirke.no

STL-representanter: Tove Løvstad, Robert Dean Luke

Metodistkirken

telefon: 40 67 70 30

e-post: post@fyllingsdalen.metodistkirken.no

nettside: www.fyllingsdalen.metodistkirken.no

STL-representanter: Rolf Hugo Hanssen

Kristensamfunnet

telefon: 90 55 30 65

e-post: bergen.kristensamfunnet@gmail.com

nettside: www.bergen.kristensamfunnet.no

STL-representanter: David Måkestad, John Rawcliffe

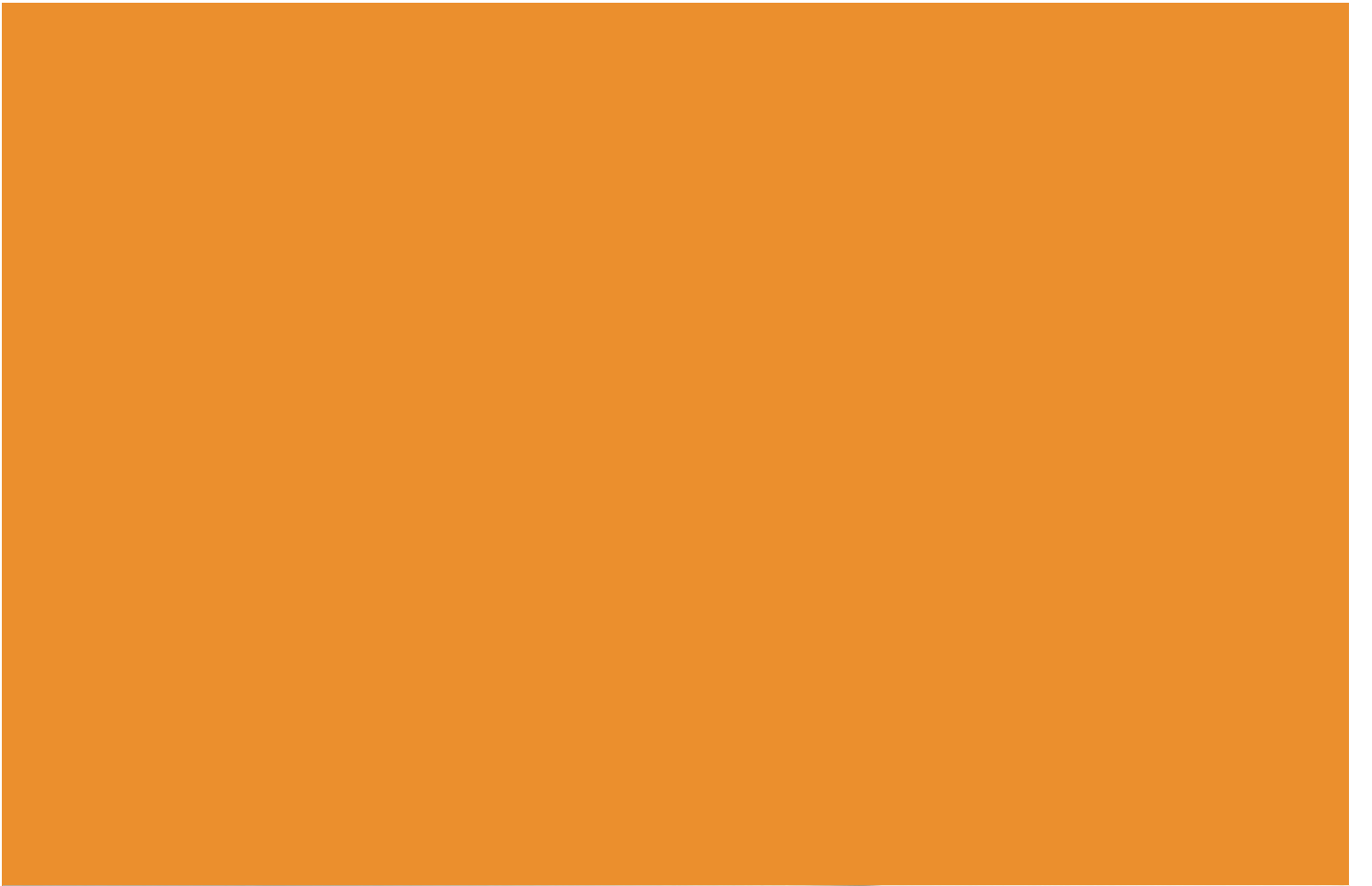
**Den Thailandske Buddhistforening
Hordaland**

telefon: 93 42 03 87

e-post: watthai.nb@hotmail.no

nettside: www.watthainorway.net

STL-representanter: Sirilak Skadal, Sathian Khunwong

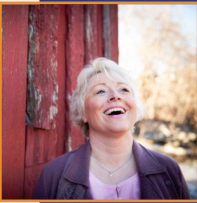
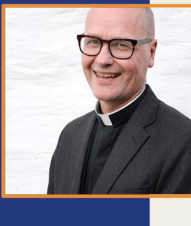
STL Bergen i koronatiden

Da landet ble stengt ned 12. mars tok tros- og livssynssamfunnene i STL raskt ansvar, tilpasset sine aktiviteter og bidro i dugnaden, blant annet ved å spre informasjon på ulike språk. For mange av STLs medlemssamfunn var det en hektisk periode, med mye omstilling og full fart med digitale satsninger. Det har vært lagt ned mye arbeid først i å bidra til at viktig og riktig informasjon fra myndighetene skulle nå alle, og dernest i smittevern og trygg gjenåpning av forsamlingslokaler. Medlemssamfunnene har måttet finne nye måter å markere høytider og vise omsorg for de trengende på. Religiøse ledere laget videoer med både helsefaglige og religiøse begrunnelser for å følge smittevernrådene, menigheter delte ut antibac og senere munnbind, og digitale gudstjenester og kirkekaffe bøtte noe på savnet etter å kunne samles fysisk.

Også for STL betød nedstengningen en omstilling. Den planlagte fagdagen for helsepersonell og et offentlig dialogarrangement om religionskritikk, begge to berammet til 18. mars, ble avlyst. Sekretariatets tid ble omdisponert og brukt på å sende ut sektorspesifikk informasjon om smitteverntiltak som påvirket tros- og livssynssamfunn. Det ble hentet inn informasjon fra sykehusene, Etat for sykehjem og Gravplassmyndighetene om konsekvenser for livssynsbetjening på institusjoner og gjennomføring av ritualer rundt sykdom og død. Vi fulgte opp våre medlemssamfunn, utvekslet erfaringer og gode løsninger, og meldte fra om utfordringer og behov til lokale myndigheter slik at tiltakene skulle treffe så godt som mulig. Spesielt for mindre og selvstendige samfunn, som ikke får sin informasjon fra større sammenhenger, betød de raske oppdateringene

fra STL Bergen en stor avlastning. Totalt ble det i 2020 sendt ut 25 korona-oppdateringer til 30 lokale tros-og livssynssamfunn.

Koronakrisen har tydeliggjort behovet for inkludering av bredden av tros- og livssynssamfunn i beredskapssamarbeidet, og synliggjort verdien av STL som infrastruktur og mellomledd.

STL SAMARBEIDSRÅDET FOR TROS- OG LIVSVISSAMFUNN BERGEN HØYTIDER I KORONATIDEN Tove Løvstad Jesu Kristi Kirke av Side Dagers Hellige Årets generalkonferanse i Salt Lake City sto i tegnet til både koronaviruset og markeringen av 200-års jubileet for Joseph Smiths første syn. Ti år senere, den 6. april 1830, ble kirken vår grunnlagt. Vi er vant til å følge direkteledningen av generalkonferansen på skjerm, hjemme eller i kirken. Men denne gangen var det spesielt å se lederne tale for en tom sal som vanligvis rommer 21.000 mennesker. Nå i påsketiden fokuserer vi på Jesu lidelse, død og oppstandelse. I år inviterer kirken alle troende til å gå sammen om en felles fest på Langfredag, for å be om lindring av de fysiske, følelsesmessige og økonomiske effektene av pandemien. Nå gjelder det å ta vare på de som er syke og ensomme. 	STL SAMARBEIDSRÅDET FOR TROS- OG LIVSVISSAMFUNN BERGEN HØYTIDER I KORONATIDEN Tone Holsen Bahá'-samfunnet Ridván feires for å minne den Bahá'í-utløst erklæring at han var Guds budbringer for vår tid. Dette hendte i en hage i Bagdad, våren 1863. Denne hagen har senere fått navnet Ridván-hagen. Ridván betyr Paradis. Dette er den viktigste og den største feiringen i Bahá'-året, og den går over 12 dager, fra 20 april til 2. mai. Den første, niende og tiende dagen er festdager, og de samles bahá'ierne for å feire begivenhetene som fant sted i Ridván-hagen. Dette er også tiden for valg av Lokali- og Nasjonalt Råd i Bahá'-samfunnet. På grunn av korona-pandemien er disse festene avlyst i år, mens valget blir avholdt per post. Vi vil møtes i videomøter for bønn og sosial samvær. Siden vi nå må være mer hjemme, får vi mer tid til bønn og refleksjon. Jeg tror verden trenger mange bønnen nå. 	STL SAMARBEIDSRÅDET FOR TROS- OG LIVSVISSAMFUNN BERGEN HØYTIDER I KORONATIDEN Simerjit Singh Bergen Singh Sabha Gurdwara Sikhene feirer Vaisakhi 13. april. Vaisakhi er den dagen hvor Guru Gobind Singh i grunnla Khalsa (sikhellesskapet) i 1699. I Oslo pleier det under Vaisakhi å være opptog gjennom hele Karl Johans med til Rådhusplassen. I Bergen pleier det å være arrangement i Gurdwara, som naturligvis nå utgår. Sikher streber etter å opprettholde "Chardi Kala" som er en mental tilstand av evig optimisme og glede. Det prøver vi også å opprettholde i disse spesielle tider. Sikh-samfunnet er flink til å holde kontakt med hverandre ved hjelp av moderne teknologi. Flere benytter seg også av live-streaming fra Harmandir Sahib (Golden Temple, Amritsar). Vi er heldig som bor i et fantastisk land hvor samfunnet står sammen for å takle de forskjellige utfordringene.
STL SAMARBEIDSRÅDET FOR TROS- OG LIVSVISSAMFUNN BERGEN HØYTIDER I KORONATIDEN Pramaha Khamsing Kiran Munk på Wat Thai Norway Den buddhistiske nyttårsfeiringen Songkran er en stor begivenhet. I Bergen pleier vi å leie en stor sal, siden tempelet ikke er stort nok for alle som vil være med. Dagen fylles med bønn, taler, kulturelle innslag, loddtrekning og god mat. Normalt ville mange reise hjem for å besøke foreldrene sine. På grunn av koronasituasjonen skal vi nok bare ha seremonier i tempelet i år, og med kun munkene til stede. Buddha-statuen renses med vann, og vi ber også for de avdøde. Medlemmene vil henge offergavene sine, og mat til munkene, utepå døren. Vi aksepterer at det er slik i år, siden det er så viktig å få bukt med viruset. 	STL SAMARBEIDSRÅDET FOR TROS- OG LIVSVISSAMFUNN BERGEN HØYTIDER I KORONATIDEN Mariann Øvstegård Styreleder i Human-Etisk Forbund Bergen lokallag Det finnes ingen oppskrift på en humanistisk påskefeiring, så humanister feirer nok påske omtrent som folk flest i Norge. I dag markerer de fleste nordmenn påsken som en tid med fri og familielag, gjerne på fjellet, ved sjøen eller hjemme, mens andre markerer den kristne høytiden med tilhørende tradisjoner. Det som ofte er felles er at det pyntes med gult, men spiser godterier, og at mange ser påsken som en velkomst til våren. Denne påsken blir det hjemme påske for alle. Det er fint å se at alle er opptatt av å følge myndighetenes råd, i denne koronatiden. 	STL SAMARBEIDSRÅDET FOR TROS- OG LIVSVISSAMFUNN BERGEN HØYTIDER I KORONATIDEN Koby Abuhatzera om den jødiske høytiden pesach I år har vi forberedt oss på å feire pesach hjemme i Bergen. Man vasker huset fra topp til bunn, og koster ut all gjæret mat. Matzoit bestiller vi fra Oslo. Oppå i normalsituasjonen er pesach en høytid som er knyttet til hjemmet. Men sødemåttene tilbringes gjerne sammen med storfamilien og venner, og det blir nok veldig annerledes i år. Nettopp fordi pesach er en tid for å være sammen med andre, er det trist for de som må være alene på grunn av koronaviruset.
STL SAMARBEIDSRÅDET FOR TROS- OG LIVSVISSAMFUNN BERGEN HØYTIDER I KORONATIDEN John Rawcliffe Prest i Kristensamfunnet I Kristensamfunnet er påsketid vanligvis konfirmasjonstid, men konfirmasjoner har nå blitt utsatt. På helligdagene vil vi utvære stille Handling i kirken, det vil si Mennekeveiens handling (vår gudstjeneste) med bare en prest tilstede og uten menighet. Menigheten har blitt informert om tidspunktene, slik at de som ønsker kan være med i tankene og ha en åndelig stund hjemme i stuen. Mange setter pris på muligheten til å likevel kunne være sammen om å markere påsken. 	STL SAMARBEIDSRÅDET FOR TROS- OG LIVSVISSAMFUNN BERGEN HØYTIDER I KORONATIDEN Ibrahim Sabic Bosnisk Imam for Vestlandet Løjlut-Berat betyr natt for tilgivelse og er den 15. natten i måneden Shaban. Natten tilbringes i bønn for tilgivelse. Vi pleier å be sammen i moskeen, men det er ingenting i veien for å be hjemme. Dagen etter Løjlut-Berat skal det festes. Muslimer legger stor vekt på denne natten fordi den fører til åndelig gjerning for hver enkelt og renselse av synder. Etter Shaban kommer fastemånedens Ramadan, som vanligvis er full av fellesaktiviteter. Vi befinner oss i en utrolig tid, men noe av det viktigste i Ramadan er å bruke tid med familie og å styrke familieverdiene som vi så sår trenger i dagens samfunn. 	STL SAMARBEIDSRÅDET FOR TROS- OG LIVSVISSAMFUNN BERGEN HØYTIDER I KORONATIDEN Gudmund Waaler Domprost i Den norske kirke Det fineste med påske er at den inneholder hele menneskelivet, både lidelse og glede, mørke og lys. Det betyr mye for meg at påsken kommer, og at vi vet at Gud er med oss i motgang og i medgang. Særlig nå, når verden ser så annerledes ut, er påske en tid for håp. Når kirken ikke kan åpne sine dører, finner vi andre måter å formidle budskapet på. Det blir spennende å stå på toppen av Byggesjansen 1. påskedag, og preke til hundre biler. Det kommer kanskje aldri til å skje igjen.
STL SAMARBEIDSRÅDET FOR TROS- OG LIVSVISSAMFUNN BERGEN HØYTIDER I KORONATIDEN Fader Theodor Svane Sogneprest i Hellige Jomfru Marias Bebudelse Ortodokse Menighet Den hellige uke og Påsken, Jesu Kristi oppstandelse og seier over døden, er uten sammenligning den aller viktigste høytiden i Den ortodokse kirke. Til tross for situasjonen feires festen på etter normal praksis med de vanlige gudstjenester til deres fastsatte tider. Dessuene må festen feires bak stengte dører. Dette betyr at feiringen av Påsken i hjemmet blir enda viktigere i år. I vår tradisjon er familien den lille kirke og den kristne tro praktiseres i hjemmet og i hverdagen. Den ortodokse kirke er eldgammel og denne situasjonen er ikke ukjent eller uvanlig for oss. Det er for eksempel bare noen få år siden festsjefarten av alle ortodokse var nødt til å feire høytidene i skjul i hjemmene sine på grunn av forfølgelse fra kommunismen. 	STL SAMARBEIDSRÅDET FOR TROS- OG LIVSVISSAMFUNN BERGEN HØYTIDER I KORONATIDEN Dom Alois Brodersen Sogneprest i St. Paul menighet – Den katolske kirke Påskens Triduum kan ikke annulleres selv om vi ikke kan delta i messer og gudstjenester i St. Paul kirke. Prestene vil feire gudstjenestene som vil bli lagt ut på vår webside. Men selv om fellesskapet i kirken mangler, så er vi sammen med hele Verdenskirken og vi ber privat i hjemmene og deltar i messen på nett, fra vår kirke, fra St. Olav Domkirke i Oslo, fra andre kirker i hele verden eller fra Vatikanet. Årets Påsketid blir en tid for meditasjon og refleksjon, men også tid til å tenke videre. 	STL SAMARBEIDSRÅDET FOR TROS- OG LIVSVISSAMFUNN BERGEN HØYTIDER I KORONATIDEN Abdi-Ladif A. Ahmed Imam i Bergen moské Ramadan er alltid en annerledes og hellig måned, som i år blir enda mer spesiell. Selv om det ikke er mulig å samles fysisk til bønn og felles iftar i moskeen, ligger det fellesskap i å vite at alle ber og bytter festen samtidig. Vi får mye tid til å være sammen med familien og styrke samholdet i hjemmet. Bergen moské tilbyr digital undervisning i hele fastemåned. Vi fortsetter å gi praktisk støtte til syke som sitter alene, og jobber mye med informasjons- og holdingsarbeid ved å forklare betydningen av smitteverntiltakene på religiøs grunnlag. Ramadan er en måned for selvrefleksjon og selvutvikling, og vi anbefaler å gjøre mest mulig ut av denne tiden. Ramadan kanem!.

Høytider i koronatiden

April måned er høysesong for religiøse høytider. I serien «Høytider i koronatiden» fortalte STLs medlemssamfunn, samt «gjester» fra den ortodokse kirke og det jødiske samfunnet i Bergen, hvordan de markerte sine høytider i unntaksår 2020. Hele serien er tilgjengelig på www.stlb.no/høytider-i-koronatiden.

Dialog

Dialog er en samtale hvor målet er å forstå og ha respekt for hverandre, uten nødvendigvis å bli enige.

Den krever en trygg ramme, mot til å tale og vilje til å lytte. Åpne spørsmål og lik taletid er virkemidler som gjør at alle parter deltar på lik fot.

Dialog

Faste aktiviteter

STL Bergen er en arena for dialog på flere nivåer: internt i rådet, mellom tros- og livssynssamfunn, og i det offentlige rom. Dialogens formål er å skape gjensidig forståelse og respekt, uten at det er noe mål å bli enig.

Dialog i rådet

Rådsmøter og samtalekvelder, gjerne i forbindelse med sommer- og vinteravslutninger, er de viktigste arenaer for intern dialog.

Gjennom dialog blir rådsrepresentantene trygge på hverandre og lære mer om hverandres livssyn. Planer om å arrangere en studietur ble satt på vent.

I 2020		
Antall rådsmøter	4	
Antall digitale rådsmøter	1	
Antall samtalekvelder	1	
Dialogtemaer	Korona, ny lov om tros- og livssynssamfunn	Muslimfiendtlighet, rasisme og Black Lives Matter
	Taushetsplikt - etiske dilemmaer	Klima

Åpen dialogkafé

Åpen dialogkafé er STL Bergens møteplass for lavterskel og uformell dialog. Kafeen er åpen for alle, og gir samtidig rådsmedlemmer mulighet til å treffes uformelt utenom rådsmøter og uten sakliste.

Planlagt	Korona-avlyst	Digital	Minste oppmøte	Største oppmøte
8	2	1	2	15

Offentlige dialogarrangementer og Mangfoldsbyen

Faste aktiviteter

STL Bergen ønsker å styrke kunnskap om tros- og livssynsmangfoldet i lokalsamfunnet og legge til rette for konstruktive samtaler om sosialetiske og tros- og livssynspolitiske spørsmål i det offentlige.

Festivalen Mangfoldsbyen har vært en storsatsning siden 2017. Også i år har det blitt jobbet hardt med å lage et godt program innenfor smittevernrammene. Den tradisjonelle dialogmiddagen ble gjort om til konsert med blant annet Solfrid Molland, og det ble lagt opp til strømming av en del av programmet.

Til slutt gjorde novembers smitteutbrudd at ingen av arrangementene kunne gjennomføres. Også de planlagte offentlige dialogarrangementene – om religionskritikk, aktiv dødshjelp, og klima – ble utsatt til 2021.

Tros- og livssynsmangfoldet i Bergen og omegn

Rapport

I august presenterte STL Bergen resultatene fra en omfattende kartlegging av tros- og livssynsmangfoldet i Bergen og omegn. Rapporten identifiserer 132 samfunn på menighets-nivå i Bergen kommune, hvorav 27 er menigheter innen Den norske kirke.

For første gang finnes det nå en fullstendig oversikt over tros-og livssynsgrupperingene som er aktive i Bergen og omegn, både offentlig registrerte og de som ikke er registrerte etter trossamfunnsloven.

Rapporten viser at Bergens livssynslandskap rommer et bredt spekter, fra verdensreligioner til sekulære livssyn og tradisjonell afrikansk religion, forskjellige konfesjoner og tradisjoner, mange av dem delt etter språk og landbakgrunn. Vekkelses-bevegelser og frikirkelighet, sekularisering, nyreligiøsitet og innvandring i nyere og eldre tid har vært med på å danne dette mangfoldet. Innvandring på grunn av arbeid, flukt, familie eller utdanning har siden 1960-tallet åpenbart bidratt til store endringer og introdusert et større mangfold av religioner og et større mangfold innenfor religionene. 44 samfunn kan karakteriseres som migrantsamfunn med en overvekt av medlemmer med innvandrerbakgrunn. Hele 27 av disse er kristne migrantmenigheter.

Oversikten skal gjøre det lettere å rekruttere flere til dialogarbeidet, og bidra til å synliggjøre mangfoldet av tro og livssyn i byen og regionen. Også for offentlige instanser skal det nå bli enklere å komme i kontakt med tros-og livssynssamfunn og bruke de mange samfunnsressursene de har å bidra med.

Mediedekning: «Aldri ført har det vært så mange tros- og livssynssamfunn i Bergen», Bergens Tidende, 4.9.20.

Rapporten kan lastes ned fra www.stlb.no

Tros- og livssynsmangfoldet i Bergen og omegn

– en kartlegging

Skoletilbud

Tros- og livssynsvandring

Skoler tar regelmessig kontakt med STL Bergen for å avtale besøk til ulike livssynshus. En tros- og livssynsvandring består av besøk til tre forskjellige lokaler. Vertskapet holder en kort innledning om tro og praksis, gjerne med omvisning i lokalet. Elevene får anledning til å stille spørsmål. STL Bergen står for innledning og avslutning som gir arrangementet en dialogisk ramme.

Etterspørselen fra skoler er større enn hva vi kan legge til rette for. I 2020 ble det arrangert to vandring, begge ganger med Slåtthaug Vgs.

I 2020		
Vandring	2	
Elever	140	
Vertskap	Human-Etisk Forbund	Bergen moské
	Kristensamfunnet	Den katolske kirke

Kurs: KRLE og fagfornyelsen

Sammen med Human-Etisk Forbund Hordaland arrangerte STL Bergen et halvdagskurs for lærere og lærerstudenter om KRLE og fagfornyelsen. I de nye læreplanene betones livssynsmangfold og dialog i større grad enn før. Faget som helhet skal bidra til at elevene utvikler «evne til å leve i og med mangfold i samfunns og arbeidslivet».

Kurset ga faglig påfyll om temaer som lærere møter i religionsundervisningen. Birgit van der Lans fra STL Bergen ga deltakerne en up-to-date oversikt over det lokale tros- og livssynsmangfoldet og dialogarbeidet i STL. Ole Thomas Lindebø fra Kirkelig dialogsenter Bergen presenterte prosjektet Inter og tilbudet om forestillinger med et innenfra perspektiv på tro og livssyn. Michael Herzberg (Høgskulen på Vestlandet) tok opp religionskritikk og hvordan

dette kan diskuteres i klasserommet. HEFs Christian Lomsdalen presenterte om dilemmaer knyttet til fritaksretten, og Yvonne Wang (Høgskulen på Vestlandet) om religionsdialog i og utenfor klasserommet. Dagen ble avsluttet med en workshop om tros- og livssynsvandring og ekskursjon som metode i religionsundervisningen.

Tro på havet

Klima

For første gang deltok STL Bergen i NRKs TV-aksjon og engasjerte seg i årets kampanje til støtte for WWFs kamp mot plast i havet.

Klima-og miljøspørsmålet utløser stort engasjement i mange tros- og livssynssamfunn og har inspirert til en rekke interreligiøse initiativer. Som paraplyorganisasjon har STL mulighet til å nå ut til bredden av tros- og livssynssamfunn og skape blest og synlighet rundt årets tematikk.

På invitasjon fra TV-aksjonen i Vestland deltok STL Bergen også i byaksjonskomitéen. Komitéen samler representanter fra næringslivet, kultur, utdanning, politikk og miljøorganisasjoner for å sammen løfte TV-aksjonen. Komiteen ble ledet av byråd for kultur, mangfold og likestilling Katrine Nødtvedt.

Under mottoet «Tro på havet» ble det satt i gang en digital informasjonskampanje og pengeinnsamling. Hovedtiltaket var imidlertid en interreligiøs plastryddeaksjon, som ble arrangert i samarbeid med Naturvernforbundet Hordaland.

En lørdag i oktober dro en gruppe med representanter fra ti forskjellige tros- og livssynssamfunn – buddhister, bahaier, hinduer, humanetikere, muslimer og kristne – ut til Askøy for å rydde en forsøpelt vik.

Den lille viken var svært utsatt for plastforsøpling. En del av funnene ble registrert og dokumentert på www.plastjakten.no. Søppelet som la på bakken – emballasje, presenninger, kloakkrør – var fort ryddet unna. En mye større utfordring var den enorme mengden bittesmå plastbiter som lå i lag i jordsmonnet.

«Det har vært meningsfullt og rett og slett provoserende, for vi fant ufattelig mye dritt rundt det naustet der vi ryddet. Det er kjempeviktig at vi står sammen om dette og støtter årets TV-aksjon. Vi er nødt til å ha tro på havet og vi må få rensset mer vekk av det som ødelegger for livet, både i sjøen og på landet.»

.....
Marianne Gammalsæter, sogneprest på Askøy
.....

Bilder: Mona Maria Løberg

Sammen mot terror

Trygg i bønn

Tirsdag 3. november sto tros- og livssynsledere i Bergen nok en gang samlet mot terror og vold mot gudshus. Anledningen var terrorangrepene i Frankrike og Wien, hvor blant annet tre personer ble drept i og ved en kirke i Nice. Som om angrepet ikke var forferdelig nok i seg selv, førte det til voldelige respons flere steder i verden. Da karikaturtegninger ble hengt opp på vinduene til Bergen moské, tok St. Paul menighet, Bergen moské og STL initiativ til en felles aksjon.

Utenfor St. Paul kirken var det appeller ved St. Pauls sogneprest Dom Alois Brodersen, imam Ali Saied fra Bergen moské, domprost Gudmund Waaler, byråd Nødtvedt og STLs styreleder Sajjad Younas.

Mediedekning: NRK Vestland, Bergensavisen og Bergens Tidene.

Representanter fra St. Paul menighet og Bergen moské ledet toget som gikk fra moskéen i Jekteviken til kirken på Nygårdshøyden. Av hensyn til smittevern var det bare lederne i STL Bergens medlemssamfunn som stilte, deriblant representanter fra flere kirkesamfunn og moskeer, bahai'er, buddhister, hinduer og humanetikere. Byråd for kultur, mangfold og likestilling Katrine Nødtvedt deltok på vegne av Bergen kommune.

«Terror og ekstremisme, uansett hvilken ideologi den er basert på, er en trussel mot vår felles grunnleggende menneskelighet, og mot retten alle mennesker har til å leve frie liv. Heldigvis gjør mangfoldet i byen vår at vi kan stå sterkere sammen mot krefter som forsøker å skape frykt og splid.»

Katrine Nødtvedt, byråd for kultur, mangfold og likestilling

Likebehandling

Bergen blir et stadig mer mangfoldig samfunn. I et livssynsåpent samfunn har alle rett og mulighet til å utøve sin tro eller sitt livssyn.

STL Bergen jobber for at alle skal ha lik tilgang på offentlige tjenester uavhengig av overbevisning. Arbeidsområder inkluderer helsetjenester, skole, gravferd, inkludering, forsamlingslokaler, stillerom og hatkriminalitet.

Forsamlingslokaler – veileder for tros- og livssynssamfunn

Aldri før har det vært flere tros- og livssynssamfunn i Norge, og aldri før har så mange av dem levd en nomadisk tilværelse uten et fast forsamlingslokale. For mange små menigheter er drømmen å ha et sted å kalle hjem, et sted som skaper tilhørighet på tvers av generasjoner. Et eget forsamlingslokale kan dessuten gi økt engasjement, større deltakelse, flere aktiviteter, og styrket fellesskapsfølelse. Men det fører også med seg store økonomiske og organisatoriske forpliktelser.

I 2020 lanserte STL Bergen en ny nasjonal veileder om forsamlingslokaler og tros- og livssynssamfunn. Mangel på egnede lokaler er en stor utfordring for mange samfunn. Å bygge eller kjøpe et lokale er en komplisert prosess. Man må kartlegge samfunnets behov og økonomi og sette seg inn i ulike eierformer, offentlige reguleringsplaner og prosesser rundt bruksendring. Veilederen vil gjøre det lettere for tros- og livssynssamfunn å finne sin vei.

Veilederen ble presentert og overrakt til byråd for kultur, mangfold og likestilling Katrine Nødtvedt og byplansjef Aslaug Aalen på STLs rådsmøte, 27. august.

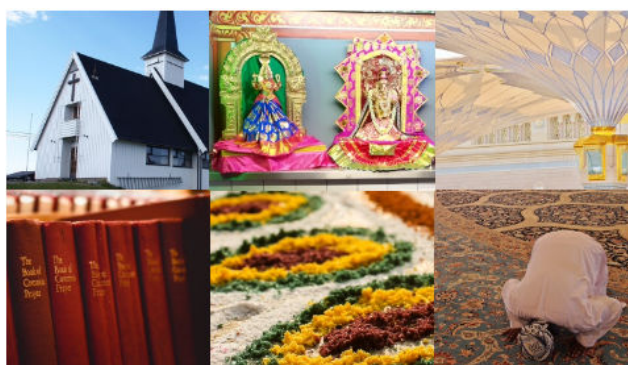
Behov for et felles tros- og livssynshus

I presentasjonen tok STL Bergen til ordet for å legge til rette for et felles tros- og livssynshus. Det at vårt økende tros- og livssynsmangfold skjules bak anonyme næringsbygg gjør noe med vår kollektive bevissthet. Både trossamfunnene og det offentlige har et ansvar for å synliggjøre det religiøse mangfoldet i byen vår. Et felles tros- og livssynshus, som kan brukes til ulike type seremonier, vil møte behovet for flere

livssyns åpne seremonirom, og hjelpe samfunn som mangler et sted eller som trenger et større lokale av og til. Ikke minst har et slikt hus i det offentlige rom en viktig symbolverdi som plattform for inkludering, mangfold og dialog.

Prosjektet ble muliggjort med prosjektstøtte fra det nasjonale Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn.

Veilederen kan lastes ned fra www.stlb.no

Forsamlingslokaler
– en veileder for tros- og livssynssamfunn

Styrekurs

Veiledning & kompetanse

For første gang arrangerte STL Bergen et styrekurs for tros- og livssynssamfunn. Medlemssamfunnene har etterspurt et slikt kurs, spesielt tilpasset de særlige forholdene som gjelder for tros- og livssynssamfunn og deres lokale forsamlinger.

Kurset var rettet både mot nye styremedlemmer og de med erfaring, andre tillitsvalgte og ansatte. Første kursdag hadde fokus på organisasjon, struktur og styrets rolle. Andre kursdag ble gjennomført digitalt, og hadde fokus på ledelse, økonomi og arbeidsgiveransvar.

Tyve personer fra seks forskjellige tros- og livssynssamfunn deltok i kurset.

Kursmaterialet gjøres tilgjengelig for andre dialoggrupper, og vil kunne gjennomføres igjen i Bergen eller andre byer.

Kurset ble muliggjort med prosjekstøtte fra Bergen kommune og det nasjonale Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn.

Tro på beredskap

Veiledning & kompetanse

Under koronapandemien sto STL Bergen som et sentralt bindeledd mellom myndigheter og tros- og livssynssamfunn, ikke minst med å spre informasjon. Koronakrisen tydeliggjorde at det finnes potensiale for tros- og livssynssamfunn til å i enda sterkere grad være aktive innen samfunnssikkerhet, beredskap og krisehåndtering.

Som første steg i en systematisk satsing på beredskap satt STL Bergen i gang prosjektet «Tro på beredskap». Prosjektet bygger på erfaringene som medlemssamfunne har gjort seg i pandemiperioden og identifiserer områder hvor tros- og livssynssamfunn kan ha et behov for å styrke egen beredskap, og bidra til samfunnsberedskapen.

På STLs rådsmøte i oktober ble prosjektet presentert og drøftet i smågrupper, med fokus på pastoral omsorg/eksistensielle samtaler, håndtering av store eller flere gravferd, og livssynsåpne minnesmarkeringer.

Prosjektet vil resultere i en kort veileder, som skal gjøre de viktigste lærdommene tilgjengelige for tros- og livssynssamfunn. Veilederen ferdigstilles vinteren 2021.

Prosjektet ble finansiert av Bergen kommunes ekstraordinære tilskuddsordning for kompetansehevende tiltak for frivillighet.

Politikk

Ny lov om tros- og livssynssamfunn ble vedtatt av Stortinget i april 2020, og trer i kraft 1. januar 2021. STL Bergen har fulgt prosessen, informert medlemssamfunnene og avgitt høringssvar på forskriftene til den nye loven.

Forsamlingslokaler og livssynsåpne seremonirom har vært et prioritert område i 2020. I tillegg til arbeidet med veilederen, ble temaet tatt opp i to formelle møter med byråd for kultur, mangfold og likestilling, i gravplassutvalget og i ulike innspill til planarbeid og høringssvar. Øvrige saker som ble tatt opp var felles tros- og livssynshus og plan for helhetlig tros- og livssynspolitik i Bergen kommune.

Likeverdige helsetjenester og samhandling mellom institusjoner og tros- og livssynssamfunn ble tatt opp gjennom et høringssvar på sykehjemsplanen «Omsorg med kunnskap». I tillegg ble det satt i gang et nytt prosjekt «Chaplaincy i Bergen», som skal blant annet kartlegge samarbeid og erfaringer fra tros- og livssynssamfunn i møte med helse- og omsorgsinstitusjoner.

I 2020

Plan for deltakelse og mangfold i kunst og kulturlivet	Innspillsmøte, høringssvar
Forskrift til ny trossamfunnslov	Høringssvar
Strategi Dokken	Innspill
Kulturstrategi for seniorer	Innspill
Omsorg med kunnskap - rullering	Høringssvar

Organisasjon

Rådet

Rådet er øverste organ mellom årsmøter, og består av valgte representanter fra STL Bergens 18 medlemssamfunn. Rådet drøfter overordnede saker innenfor tros- og livssynsfeltet, inkludert dialog, etikk og politikk.

I 2020 har rådet møttes til fire formelle møter, inkludert årsmøte. To møter ble avholdt i Bergen moské, ett møte i St. Paul kirke, og ett møte ble gjennomført digitalt.

Rådet forberedte høringssvar om forskrift til ny trossamfunnslov og valgte representanter til gravplassutvalget i Bergen Kirkelig Fellesråd. Øvrige temaer inkluderte håndtering av

koronasituasjonen, tros- og livssynssamfunnenes rolle i samfunnsberedskap, forsamlingslokaler, taushetsplikt og avvergeplikt.

Utover rådsmøter samlet rådet seg til sommeravslutning. Rådsmedlemmer stilte i ulike komiteer, var vertskap for møter og skolebesøk, deltok på arrangementer og deltok i planleggingen av Mangfoldsbyen.

Styret

Styret delegerer administrative og organisatoriske saker til et styre. Styret leder virksomheten mellom rådsmøter, innstiller saker til rådet og er arbeidsgiver for ansatte.

Møtene ble brukt til forberedelse av rådsmøter, planlegging av arrangementer og prosjekter, samt drøfting av organisasjonens økonomi, strategi og sammensetning.

medlemssamfunn, og deltatt på møter med samarbeidspartnere og på samlinger for lokale STL grupper i Oslo.

Styret jobbet også videre med organisasjonsutvikling, og vedtok å lage en miljøplan som vil gjøre det lettere å ta grønne valg.

Utover møtevirksomhet har styremedlemmer ledet og deltatt på interne arrangementer, besøkt

I 2020					
Sajjad Younas	Bergen moské	Styreleder	•	Antall styremøter	12
Jannicke Troe	Buddhistforbundet	Nestleder	•	Antall digitale møter	6
Alasdair McLellan	Bahai-samfunnet	Kasserer	•	Antall saker	33
Linda Karen Eide	Kvekersamfunnet	Styremedlem	•		
			•		
			•		

Sekretariatet

Sekretariatet besto i 2020 av ansatt organisasjonssekretær (Birgit van der Lans) og en ansatt rådgiver (Alasdair McLellan), begge to i deltidsstillinger.

Organisasjonssekretærens oppgaver består av administrativt arbeid, søknadsskriving, koordinering, intern og ekstern kommunikasjon, representasjon og arbeid med arrangementer og prosjekter. Stillingsomfanget i 2020 var 80% fram

til august og 90% fra september. På slutten av året vedtok styret å endre stillingstittelen til daglig leder fra 1. januar 2021.

Alasdair McLellan hadde en midlertidig stilling som rådgiver hele 2020 (60%) med ansvar for veilederen om forsamlingslokaler, prosjekt Tro på beredskap, styrekurs, samt regnskap og økonomistyring.

Interne utvalg

STL Bergen hadde i 2020 følgende interne komiteer og arbeidsgrupper:

Utvalg	Medlem	Medlemssamfunn
Valgkomité	John Rawcliffe	Kristensamfunnet
	Abdi-Latif A. Ahmed	Bergen moské
	Tove Løvstad	Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige
Miljøplangruppe	Linda Karen Eide	Kvekersamfunnet
	Alasdair McLellan	Baha'i-samfunnet

Eksterne utvalg

STL Bergen deltok i følgende eksterne utvalg:

Utvalg	Organ	Representant
Arbeidsgruppe hatkrim	Vest politidistrikt	Alasdair McLellan
Frivillighetsutvalg	Bergen kommune	Alasdair McLellan
Gravplassutvalg	Bergen Kirkelig Fellesråd	Siva Sathalingam Birgit van der Lans (vara)
Stillerom	Barne- og ungdomssykehus	Birgit van der Lans
Stillerom	Sandviken sykehus	Birgit van der Lans
Sunnivasamtalen (Sunnifestival)	Bjergvin bispedømme	Birgit van der Lans

Økonomi

Organisasjonens økonomi er fortsatt i positiv utvikling. Grunnet økt søknadsaktivitet var det mulig å ha to deltidsansatte hele året. Seksti prosent av inntektene kom imidlertid fra tidsbegrensede prosjektmidler. For å skape en forutsigbar situasjon for organisasjonen og de ansatte, og frigjøre mer tid til rekruttering, oppfølging og politisk arbeid, er det ønskelig å styrke de faste driftsmidlene.

STL Bergen mottok i 2020 driftstilskudd fra Bergen kommune på kr. 205 000,- og fra STL nasjonalt på kr. 90 000,-. Øvrig finansiering kommer fra prosjektmidler fra Barne- og familiedepartementet, Bergen kommune, STL, og Fritt Ord.

STL Bergen
Christian Michelsensgate 4
5012 Bergen
969 08 390
stlb@stlb.no

STL

SAMARBEIDSRÅDET FOR
TROS- OG LIVSSYNESSAMFUNN
BERGEN